

Doprecyzowanie i rozwinięcie przepisów dotyczących zgłoszeń

Art. 83f ust. 4, 5, 6, 14, 15, 16 i 17 ustawy o ochronie przyrody otrzymują brzmienie:

4. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 3a, właściciel nieruchomości jest obowiązany dokonać zgłoszenia do organu, o którym mowa w art. 83a ust. 1, zamiaru usunięcia drzewa, jeżeli obwód pnia drzewa mierzonego na wysokości 5 cm przekracza:

- 1) 35 cm - w przypadku topoli, wierzb, kasztanowca zwyczajnego, klonu jesionolistnego, klonu srebrzystego, robinii akacjowej oraz platanu klonolistnego,
- 2) 25 cm - w przypadku pozostałych gatunków drzew.

5. Zgłoszenie, o którym mowa w ust. 4, zawiera:

- 1) imię i nazwisko oraz adres wnioskodawcy,
- 2) dokument poświadczający prawo własności wnioskodawcy do nieruchomości,
- 3) zgodę pozostałych współwłaścicieli nieruchomości, jeśli nieruchomość jest przedmiotem współwłasności,
- 4) oznaczenie nieruchomości, z której drzewo ma być usunięte,
- 5) rysunek albo mapę określającą usytuowanie drzewa na nieruchomości,
- 6) cel usunięcia drzewa, w tym wykazanie, że cel ten nie jest związany z prowadzeniem działalności gospodarczej.

6. Organ, o którym mowa w art. 83a ust. 1, w terminie 30 dni od dnia doręczenia zgłoszenia dokonuje oględzin w celu ustalenia, odpowiednio:

- 1) nazwy gatunku drzewa;
- 2) obwodu pnia ustalonego na wysokości 5 cm;
- 3) obwodu pnia ustalonego na wysokości 130 cm, a w przypadku gdy:
  - a) ze względu na budowę drzewa nie ma możliwości pomiaru obwodu jego pnia na wysokości 130 cm - obwód pnia mierzony bezpośrednio poniżej korony drzewa;
  - b) drzewo na wysokości pomiaru (odpowiednio na wysokości 130 cm albo bezpośrednio poniżej korony) posiada kilka pni - obwód każdego z tych pni;
- 4) prawdziwości wskazanego w zgłoszeniu celu usunięcia drzewa;
- 5) występowania w obrębie drzewa gatunków chronionych.

14. Organ, o którym mowa w art. 83a ust. 1, może wnieść sprzeciw w przypadku:

- 1) lokalizacji drzewa:
  - a) na nieruchomości wpisanej do rejestru zabytków,
  - b) na terenie przeznaczonym w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego na zieleń lub chronionym innymi zapisami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego,

c) na terenach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1-9.

2) spełnienia przez drzewo kryteriów, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 40 ust. 3, innych niż minimalny obwód pnia, o którym mowa w ust. 15 pkt 5.

15. Organ, o którym mowa w art. 83a ust. 1, wnosi sprzeciw:

- 1) jeżeli zgłoszenie dotyczy usunięcia drzewa objętego obowiązkiem uzyskania zezwolenia na usunięcie;
- 2) w przypadku niezpełnienia zgłoszenia w trybie określonym w ust. 9;
- 3) w przypadku stwierdzenia, że drzewo objęte zgłoszeniem usytuowane jest poza granicami nieruchomości będącej własnością składającego zgłoszenie;
- 4) w przypadku stwierdzenia występowania w obrębie drzewa objętego zgłoszeniem gatunków chronionych;
- 5) w przypadku osiągnięcia przez drzewo minimalnego obwodu pnia, stanowiącego kryterium uznania drzewa za pomnik przyrody zgodnie z przepisami wydаныmi na podstawie art. 40 ust. 3;
- 6) w przypadku, gdy mierzone na wysokości 130 cm obwody pni drzew objętych obecnym zgłoszeniem oraz zgłoszeniami dotyczącymi drzew rosnących na tej samej nieruchomości dokonanyymi w okresie poprzednich 3 lat przed dniem złożenia obecnego zgłoszenia, osiągają łącznie 800 cm, o ile od poprzednich zgłoszeń organ nie wniósł sprzeciwu, a usunięcia drzew dokonano; sumowania obwodów drzew dokonuje się niezależnie od tego czy zgłoszenie zostało złożone przez tego samego czy innego właściciela nieruchomości.

16. Wydanie ostatecznej decyzji administracyjnej, o której mowa w ust. 8, stanowi podstawę wystąpienia z wnioskiem o wydanie zezwolenia, o którym mowa w art. 83 ust. 1.

17. Organ, o którym mowa w art. 83a ust. 1, uwzględniając dane ustalone na podstawie oględzin, nakłada na właściciela nieruchomości, który dokonał zgłoszenia, w drodze decyzji administracyjnej, obowiązek uiszczenia opłaty za usunięcie drzewa, jeżeli w terminie 5 lat od dnia dokonania oględzin:

- 1) wystąpiono o wydanie decyzji o pozwolenie na budowę na podstawie ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane, a budowa ta ma związek z prowadzeniem działalności gospodarczej i będzie realizowana na części nieruchomości, na której rosło usunięte drzewo lub
- 2) część nieruchomości, na której rosło usunięte drzewo jest faktycznie wykorzystywana na cele związane z prowadzeniem działalności gospodarczej.

Uzasadnienie

Osoby fizyczne, zgodnie z obecnym stanem prawnym, zwolnione są z obowiązku

uzyskiwania zezwolenia na usunięcie drzewa, jeśli usunięcie drzewa nie jest związane z działalnością gospodarczą.

W odniesieniu do drzew, których obwody przekraczają określone w ustawie wartości, osoby te muszą natomiast złożyć do odpowiedniego organu zgłoszenie zamiaru usunięcia. Zgłoszenie takie podlegają kontroli organu, który może złożyć sprzeciw zobowiązując tym samym składającego zgłoszenie właściciela nieruchomości do złożenia wniosku o zezwolenie – na takich samych zasadach jak inne podmioty.

W ustępie 5 proponuje się rozwinięcie elementów zgłoszenia, tak, aby zawierało ono także:

- a) dokument poświadczający prawo własności zgłaszającego do nieruchomości – dla wykazania, że zgłaszający rzeczywiście ma prawa do drzew będących częścią nieruchomości (zgodnie z obecnym ustępem 4, zgłoszenia może dokonać tylko właściciel, a nie inny posiadacz nieruchomości),
- b) jeśli nieruchomość jest przedmiotem współwłasności – zgodę pozostałych współwłaścicieli,
- c) cel usunięcia drzewa, w tym wykazanie, że cel ten nie jest związany z działalnością gospodarczą – co jest o tyle istotne, że tylko usuwanie drzew na cele niezwiązane z prowadzeniem działalności gospodarczej jest zwolnione z uzyskania zezwolenia.

Ponadto, w ust. 5 zastąpiono dotychczasowe – infantylne i nieprecyzyjne – słowo „mapka” słowem „mapa”.

Ustęp 6 dotyczy kompetencji i obowiązków organu, który otrzymał zgłoszenie i ma obowiązek je zweryfikować, w tym w drodze oględzin.

W ustępie tym dodano obowiązek organu do weryfikacji, czy podany w zgłoszeniu cel jest prawdziwy (czy nie jest związany z działalnością gospodarczą), a także czy w obrębie drzewa nie występują gatunki chronione (podobnie jak czyni to organ przed wydaniem zezwolenia na usunięcie drzewa – zob. art. 83c ust. 1 uop). Weryfikacja dotycząca gatunków chronionych jest o tyle istotna, że w przypadku ich występowania przed usunięciem drzewa – i tym samym zniszczeniem siedliska tych gatunków – konieczne byłoby uzyskanie decyzji zezwalającej na odstępstwo od ochrony gatunkowej, wydawanej na podstawie art. 56 uop.

Ponadto organ byłby zobowiązany do sprawdzenia obwodu drzewa nie tylko na wysokości 5 cm (co jest konieczne dla sprawdzenia czy drzewo podlega zgłoszeniu czy nie), ale także na wysokości 130 cm, co z kolei będzie potrzebne w przypadku, gdyby – zgodnie z ustępem 17 – konieczne było nałożenie opłaty za usunięcie drzewa.

Jednocześnie, aby umożliwić organom realne wykonanie wskazanych wyżej obowiązków, wydłużono termin na weryfikację zgłoszenia i ewentualne zgłoszenie sprzeciwu z 21 do 30 dni.

Zmiany dokonane w art. 83f ust. 6 pkt 3 precyzują zasady pomiaru obwodu pnia drzewa na wysokości 130 cm. Zgodnie z proponowanymi przepisami:

- co do zasady pień będzie mierzony na wysokości 130 cm (tak jak dotychczas),
- jeśli na tej wysokości nie da się zmierzyć pnia ze względu na budowę drzewa (bo np. było przycinane i na koronę wykształciło niżej niż na wysokości 130 cm) - pień będzie

mierzony tuż poniżej korony (w obecnej wersji ustawy zasada ta także jest wyrażona, jednak mniej precyzyjnie),

- jeśli na wysokości pomiaru - niezależnie od tego czy będzie on dokonywany standardowo na wysokości 130 cm, czy też tuż pod koroną - drzewo ma kilka pni, mierzony ma być każdy z nich. Dotychczasowe przepisy przewidują jedynie sytuację, w której drzewo mierzone na wysokości 130 cm posiada więcej niż jeden pień, jednak nie uwzględniają przypadku, gdy drzewo jednocześnie: (a) ma koronę niżej niż na wysokości 130 cm i (b) ma więcej pni.

W ust. 14, dotyczącym okoliczności uzasadniających wniesienie przez organ fakultatywnego sprzeciwu od złożonego zgłoszenia wprowadzono następujące zmiany.

W pkt 1 lit. c). Dotychczas organ gminy przyjmujący zgłoszenie mógł zgłosić sprzeciw tylko w przypadku, gdy drzewo rosło na terenach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1-5 ustawy, czyli na terenach: parków narodowych, rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych, obszarów chronionego krajobrazu i obszarów Natura 2000. Nie mógł natomiast zgłosić sprzeciwu w przypadku drzewa rosnącego na obszarach chronionych ustanowionych przez samą gminę, a więc na terenach pomników przyrody, stanowisk dokumentacyjnych, użytków ekologicznych i zespołów przyrodniczo-krajobrazowych. Wprowadzona poprawka naprawie to uchybienie.

W pkt 2) wprowadzono zmianę polegającą na tym, że sprzeciw fakultatywny będzie mógł być zgłoszony przez organy wówczas, gdy drzewo spełnia kryteria uznania za pomnik przyrody (przepisy wydane na podstawie art. 40 ust. 3 to właśnie rozporządzenie w sprawie kryteriów uznawania m.in. drzew za pomniki przyrody) - nawet jeśli drzewo nie zostało objęte ochroną jako pomnik przyrody. Chodzi tu jednak o kryteria inne niż obwód pnia drzewa (tj. inne niż tzw. wymiary pomnikowe). Osiągnięcie przez drzewo wymiarów pomnikowych zostało bowiem uznane za przesłankę do obligatoryjnego zgłoszenia sprzeciwu i wpisane do ust. 15 (zob. niżej).

Zmiany w ust. 15 dotyczą okoliczności uzasadniających wniesienie przez organ obligatoryjnego sprzeciwu od złożonego zgłoszenia. Poza przypadkami znajdującymi się już obecnie w ustawie o ochronie przyrody, dodano obowiązek wniesienia sprzeciwu w sytuacjach, gdy:

- a) drzewo objęte zgłoszeniem usytuowane jest poza granicami nieruchomości będącej własnością osoby składającej zgłoszenie; obecnie w praktyce zdarzają się przypadki, w których zgłoszenie dotyczy drzew położonych na działkach sąsiednich, należących do innych osób;
- b) w obrębie drzewa objętego zgłoszeniem występują gatunki chronione – jak wskazano wyżej, ich zniszczenie wymaga odpowiedniego odrębnego zezwolenia wydawanego na podstawie art. 56 uop,
- c) jak wskazano wyżej - drzewo osiągnęło obwód pnia stanowiący przesłankę objęcia go ochroną jako pomnik przyrody (tzw. wymiary pomnikowe) - nawet jeśli drzewo nie zostało objęte ochroną jako pomnik przyrody,
- d) obwody kilku drzew objętym danym zgłoszeniem osiągają łącznie 800 cm albo też obwody drzew objętych zgłoszeniem aktualnym oraz zgłoszeniami dokonanymi

wcześniej, do trzech lat wstecz osiągają łącznie taką wartość. Chodzi tu o to, aby zapobiec zdarzającym się nadużyciom, polegającym na tym, że będąca właścicielem nieruchomości osoba fizyczna kieruje się nie bieżącą potrzebą usunięcia drzewa czy drzew ze „swojego ogródka” lecz planuje usunięcie drzew z większego obszaru swojej nieruchomości pod jakiegoś rodzaju przyszlą inwestycję. Zasadne jest, aby tego rodzaju działania podlegały zwykłemu reżimowi uzyskania zezwolenia na usunięcie drzew. Przepis dotyczący sumowania zgłoszenia bieżącego i tych z trzech poprzednich lat ma na celu zapobieżenie dzieleniu wycinki na mniejsze fragmenty w celu obejścia wymogu uzyskania zezwolenia. Jednocześnie zastrzeżono, że sumowanie dotyczy nieruchomości, niezależnie od tego kto jest jej aktualnym właścicielem (czyli ma zastosowanie także w przypadku zmiany właściciela na skutek np. dziedziczenia, sprzedaży czy darowizny). Niekorzystny dla środowiska skutek wynikający z usuwania drzew związany jest bowiem z miejscem (nieruchomością), nie zaś z jej właścicielem.

W ustępie 16 usunięto słowa: „do zezwolenia nie stosuje się art. 84 ust. 1”. Usunięty fragment powodował, że w sytuacji, w której:

- a) złożono zgłoszenie zamiaru usunięcia drzewa,
- b) właściwy organ złożył sprzeciw,
- c) w wyniku tegoż sprzeciwu osoba zainteresowana usunięciem drzewa złożyła wniosek o zezwolenie,
- d) zezwolenie wydano

– do zezwolenia tego nie miały zastosowania przepisy o opłatach za usunięcie drzewa (art. 84 ust. 1 dotyczy właśnie opłat).

Takie ukształtowanie przepisu powodowało, że w przypadku, gdyby zgłoszenie złożył podmiot inny niż osoba fizyczna, a organ złożył sprzeciw ze względu na to, że „zgłoszenie dotyczy usunięcia drzewa objętego obowiązkiem uzyskania zezwolenia na usunięcie” (na podstawie ust. 15 pkt 1), to podmiot ten byłby automatycznie zwolniony z opłaty.

Tymczasem zwolnienie z opłaty w przypadku złożenia wniosku o zezwolenia (i wydania zezwolenia) na skutek sprzeciwu jest zasadne tylko wówczas, gdyby sprzeciw został wniesiony z powodów innych niż ten, że zgłoszenie dotyczy drzewa objętego obowiązkiem uzyskania zezwolenia. Inaczej mówiąc, zwolnienie z opłaty jest zasadne, gdy zgłoszenie złożone jest osobą fizyczną usuwającą drzewa na cele niezwiązane z prowadzeniem działalności gospodarczej, a sprzeciw wnoszony jest z powodów innych niż wymieniony w ust. 15 pkt 1.

W związku z tym jednocześnie z usunięciem z ust. 16 słów „do zezwolenia nie stosuje się art. 84 ust. 1”, w art. 86 ust. 1 (zawierającym listę zwolnień z opłat za usunięcie drzewa) dodano punkt o treści: „[Nie nalicza się opłat za usunięcie] drzew, które rosną na nieruchomościach stanowiących własność osób fizycznych i są usuwane na cele niezwiązane z prowadzeniem działalności gospodarczej, dla których uzyskano zezwolenie na usunięcie w trybie, o którym mowa w art. 83f ust. 16”.

Doprecyzowano ust. 17 dotyczący opłat za usunięcie drzewa na podstawie zgłoszenia, nakładanych wtedy, gdy w terminie 5 lat od dokonania oględzin okaże się, że jednak usunięcie drzewa służyło prowadzeniu działalności gospodarczej.

Po pierwsze doprecyzowano na kogo nakładany jest obowiązek uiszczenia opłaty (osobę fizyczną, która dokonała zgłoszenia), a po drugie dodano, że opłata taka nakładana będzie nie tylko wówczas, gdy wystąpiono o wydanie pozwolenia na budowę mającą związek z prowadzeniem działalności gospodarczej (jak to jest obecnie), ale także wówczas, gdy część nieruchomości, na której rosło usunięte drzewo będzie faktycznie wykorzystywana na cele związane z działalnością gospodarczą. W praktyce zdarza się niekiedy, że po usunięciu drzewa teren został utwardzony bez w sposób niewymagający pozwolenia na budowę ani zgłoszenia robót budowlanych i jest wykorzystywany pod np. handel lub usługi.